

Kuigi Tunas ei leidu midagi, mis ei oleks ajalugu, ja kuigi Tuna on oma ajalooekskurssidel rännanud muistsest Babülooniast tänapäeva Baltikumi, on vähe räägitud ajaloost enesest. Suvenumbri keskmes ongi ajalugu ise. Ajalugu on teadus, kuid mitte ainult. Eestikeelse lugeja jaoks peitub intriig juba nimetuses endas, mille Matthias Johann Eisen võttis kasutusele 1877. aastal ilmunud tõlkeramatus “Eesti, Liiwi ja Kuramaa ajalugu. Muistsest ajast meie ajani”. Enn Tarvel arendab intriigi edasi, pannes essee pealkirjaks “Ajalugu kui kaunis muinasjutt”.

Ajalugu erineb täppisteadustest, olles valdkond, kus subjektiivne on objektiivsega sageli üsna tihedalt läbi põimunud. Kuigi subjektiivsuse ja objektiivsuse probleem tundub maailmas juba küllaltki äraräägitud, ei ole liiast ka selle toomine eestikeelses ajalooteadvusse. Kuidas selle probleemiga on hakkama saanud prantsuse ja saksa mõte, seda illustreerivad seekordses Tunas prantslane Paul Ricœur ja sakslane Günther Patzig.

Ei saa teadus ilma subjektiivsusest hakkama, mis siis veel kultuurist rääkida. Mis tüüpi ajakiri on Tuna, mis seob ajalookultuuri kaunite kunstidega jne?

Kui Tuna eelmine number oli pühendatud erinevate kirjanike mõtetele, käitumisele ja saatusele ajaloos, siis see number on visuaalsemate kunstide päralt. Kujutava kunstiga on seotud Merle Talviku rikkalikult illustreeritud käsitus ajaloo- ja kultuuriajakirjade kujunduslikust küljest 1930. aastate Eestis. Filmiarhiivi fotonurk on tervikuna sisekujundusest ja -arhitektuurist sõjajärgses Eesti Vabariigis, moekunsti ajalukku viib Inna Põltsami ulatuslik käsitus Eesti linnaelanike rõivastusest 14.–16. sajandini. Hiljuti juubeldanud Tartu Ülikooli suurkujudest on kõne all rektor Gustav Ewers ja raamatukogu direktor Georg von Bunge.

Kui alustasime väitega, et pea kõik, mis Tunas ilmunud, on ajalugu ehk teadus, siis samahästi võib öelda, et pea kõik, mis Tunas ilmub, käib ajalookultuuri alla, millest päris paras ports on eristatav kultuuriajaloon.

Ott Raun

